

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Q Ə T N A M Ə

İş № 2(103)-6973/2015

19 oktyabr 2015-ci il

Bakı şəhəri

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki Kollegiyası

Hakimlərdən Azad Nizam oğlu İmanovun sədrliyi, Fuad Şəmsəddin oğlu Talışinski və İlham Qoşunəli oğlu Əsədovdan ibarət tərkibdə,
Məhkəmə iclas katibi Sabit Bəhrəmzadənin,
İddiaçı XXX-nin Ləğvedicisi KKKMMC-nin nümayəndəsi Bədəlov Məhəmməd Vidadi oğlunun iştirakı ilə,

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin binasında Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsinin 2(002)-2701/2015 sayılı iş üzrə 30 iyul 2015-ci il tarixli qətnaməsindən XXX-nin Ləğvedicisi KKKMMC tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətinə əsasən mülki işə açıq məhkəmə iclasında baxaraq

m ü ə y y ə n e t d i :

İddiaçı XXX-nin ləğvedicisi KKK MMC cavabdeh Zərbiyev Qılman İsgəndər oğluna qarşı iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət edərək cavabdehdən bankın xeyrinə 2408,62 manat əsas borcun, 1342,89 manat faiz borcunun, 722 manat dəbbə pulunun, ümumilikdə 4473,51 manat pulun və ödənilmiş 30 manat dövlət rüsumunun tutulmasına dair qətnamə çıxarılmasını xahiş etmişdir.

İddiaçı iddia tələbini onunla əsaslandırılmışdır ki, Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 25.07.2012-ci il tarixli 2iq(81)-2410/2012 sayılı qətnaməsi ilə XXX-nin müflis elan edilməsi, XXX-nin ləğvedicisi qismində KKK MMC-nin təyin edilməsi qət olunmuşdur. XXX ilə cavabdeh Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlu arasında bağlanmış 06 iyun 2012-ci il tarixli kredit müqaviləsinə əsasən sonuncuya 24 ay müddətinə, illik 30% dərəcəsi ilə 4400 manat məbləğində kredit verilmişdir. Cavabdeh öhdəliklərini lazımınca icra etməmiş və bunun nəticəsində onun banka borcu yaranmışdır. Odur ki, cavabdehdən bankın xeyrinə 2408,62 manat əsas borcun, 1342,89 manat faiz borcunun, 722 manat dəbbə pulunun, ümumilikdə 4473,51 manat pulun və ödənilmiş 30 manat dövlət rüsumunun tutulmasına dair qətnamə çıxarılmasını xahiş etmişdir.

Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsinin 2(002)-2701/2015 sayılı iş üzrə 30 iyul 2015-ci il tarixli qətnaməsi ilə iddia tələbi qismən təmin edilərək cavabdeh Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlundan 06 iyun 2012-ci il tarixli, MXD 2012 M 348 sayılı kredit müqaviləsinə əsasən 2408,62 manat əsas borc, 595,77 manat faiz borcu və ödənilmiş 30 manat dövlət

rüsumunun, cəmi 3034,39 (üç min otuz dörd manat otuz doqquz qəpik) manat alınaraq iddiaçı XXX-nin ləğvedicisi "Azerbaijan International Company" MMC-nin xeyrinə ödənilməsi qət edilmişdir.

Birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən mübahisə yuxarıda qeyd edilən qaydada həll edilmişdir.

Həmin qətnamədən XXX-nin Ləğvedicisi KKK MMC apellyasiya şikayəti verərək qətnamənin faiz borcunun və dəbbə pulunun tutulması hissəsində ləğv edilərək iddianın tam təmin edilməsi barədə qətnamə qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Apellyasiya şikayəti onunla əsaslandırılmışdır ki, tərəflər arasında 06 iyun 2012-ci il tarixli MXD 2012 M 348 sayılı kredit müqaviləsi mövcuddur və tərəflər arasındakı münasibət ilk növbətə həmin müqavilə ilə tənzimlənir. Müqavilənin 12-ci bəndində əsasən bu müqavilə tərəflərin imzaları və "Borc verən" in möhürü ilə təsdiq edildiyi andan hüquqi qüvvəyə minir və tərəflərdən hər birinin öz üzərinə düşən öhdəlikləri tam olaraq icra etdiyi anadək qüvvədədir. Həmin müqavilənin faizləri qaytarılmasını tənzimləyən 5-ci bəndinə əsasən "Borc alan" "Borc verən"ə kredit məbləği üzrə illik 30% ödəyir. "Faizlər "Borc alan" in ssuda hesabı üzrə kreditin yarandığı tarixdən onun tam ödənilməsi tarixə qədər hesablanır". Həmin müqavilə qətnamə çıxan gündə qüvvədə olmuşdur. Nə qədər ki, kredit müqaviləsi qüvvədə olmuşdur onun müddəaları da qüvvədə olmuşdur. Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 449.4-cü maddəsinə əsasən "Özgə vəsaitindən istifadə üçün faizlər, əgər müqavilədə faizlərin hesablanması üçün daha qısa müddət müəyyənləşdirilməyibsə, həmin vəsait məbləğinin kreditora ödənilməsi günə qədər tutulur. İddiaçı da bu mövqedən çıxış edərək iddia tələbini irəli sürmüşdür. Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 399.1-ci maddəsinə əsasən müqavilə bağlandığı andan qüvvəyə minir və tərəflər üçün məcburi olur. Qeyd etmək lazımdır ki, iş üzrə tərəflər arasında bağlanmış kredit müqaviləsində göstərilmiş "24 ay müddətinə qaytarma şərtləri daxilində" (1.1-ci bənd) ifadəsi müqavilənin müddətinə aid deyil-həmin müddət kreditin hansı müddət ərzində qaytarılmasını özündə ehtiva edir. Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 389.1-ci maddəsinə əsasən "Mülki hüquq və vəzifələrin müəyyənləşdirilməsi, dəyişdirilməsi və ya xitamı haqqında iki və ya bir neçə şəxsin razılaşması müqavilə sayılır". Həmin Məcəllənin 390.1-ci maddəsinə əsasən "Fiziki və hüquqi şəxslər azad surətdə müqavilələr bağlaya və bu müqavilələrin məzmununu müəyyənləşdirə bilərlər. Onlar bu Məcəllədə nəzərdə tutulmayan, lakin ona zidd olmayan müqavilələr də bağlaya bilərlər". Müqavilə azadlığı institutu mülki hüququn mühüm institutlarından biridir. Müqavilə tərəfləri iradə ifadə edərək müqaviləni imzalamaqla müqavilə şərtlərini də qəbul etmiş sayılırlar. Məhkəmə tərəfindən tərəflər arasında mövcud olan kredit müqaviləsinin "öhdəlik tam icra olunana qədər faiz borcunun müqavilədə nəzərdə tutulan faizlə hesablanması nəzərdə tutulan bəndinin etibarsız hesab edilməsinə gəlincə isə hesab edirik ki, bu məhkəmənin subyektiv mövqeyidir. Müqavilədəki bu müddəanın hüquqi müəyyənlik prinsipinə və mülki qanunvericiliyin müddətləri tənzimləyən müddəalarına zidd olmasına gəlincə isə mülki məcəllədə olan bəzi normalar hüquqi qeyri-müəyyənliyin qarşısını alır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin iddia müddəti ilə əlaqədar normaları nəzərdə tutan 18-ci fəslinin maddələri iddia müddəti sanksiyası ilə iddiaçıya imkan vermir ki, borcalandan borcu məcburi qaydada istədiyi vaxt tələb etsin. Həmin Məcəllənin 27-ci fəslinin 5-ci paragrafında nəzərdə tutulan hüquq normaları da müəyyən müddət keçdikdən sonra öhdəliyə xitam verilməsinin əsaslarını nəzərdə tutur. Buradan belə bir nəticə hasil olur ki, müqavilədə nəzərdə tutulmuş belə razılaşmalar həmin normalarda nəzərdə tutulan müddətlər çərçivəsində tələbin irəli sürülməsinə imkan verirsə, hüquqi qeyri-müəyyənliyə səbəb ola bilməz və etibarsız hesab olunmamalıdır. Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 445.7-ci maddəsində deyilir: "Borclu pul məbləğinin ödənilməsini gecikdirdikdə, əgər kreditör digər əsaslardan çıxış edərək daha böyük məbləğ tələb edə bilmirsə, gecikdirilmiş vaxt üçün illik beş faiz ödəməyə borcludur. Faizdən faiz ödənilməsi yolverilməzdir". Azərbaycan Respublikası Kontitəsiya

Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 399.3, 399.4, 445 və 449-cu maddələrinin şərh edilməsinə dair" 24 dekabr 2014-cü il tarixli qərarında göstərilir: "Kreditor (borc verən) və borclu arasında bağlanmış kredit müqaviləsində öhdəliklərin xitamı ilə bağlı digər şərt nəzərdə tutulmadığı halda, Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 399.3-cü maddəsinin ikinci cümləsinə əsasən öhdəliyin icrasının qurtarmasının müqavilədə müəyyənləşdirilmiş anına qədər müqavilə qüvvədə sayılır". Göründüyü kimi, istər qanunun norması, istərsə də Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı öhdəliklərin xitamını tərəflər arasındakı müqavilədə mövcud olan şərtlə əlaqələndirir. Belə olan surətdə öhdəlik tam icra olunana qədər kreditora hüquq verilir ki, faiz borcunu müqavilədə göstərilən şərtlərlə tələb etsin.

Məhkəmə kollegiyasının iclasının vaxtı və yeri barədə lazımı qaydada xəbərdar edilmiş cavabdeh Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlu məhkəmə kollegiyasının iclasına gəlməmiş və gəlməməyinin səbəbləri barədə məhkəməyə heç bir məlumat verməmişdir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 376.2-ci maddəsinə əsasən işə baxılmanın vaxtı və yeri haqqında lazımı qaydada xəbərdar edilmiş bu maddədə qeyd olunan şəxslərin gəlməməsi işə baxılmasına mane olmur. Cavabdeh məhkəmə kollegiyasının iclasına heç bir üzürlü səbəb olmadan gəlmədiyinə görə məhkəmə kollegiyası işə onun iştirakı olmadan baxılmasını mümkün hesab etmişdir.

Məhkəmə kollegiyasının iclasında iddiaçının nümayəndəsi Bədəlov Məhəmməd Vidadi oğlu apellyasiya şikayətinə uyğun izahat verərək apellyasiya şikayətinin təmin edilməsini xahiş etdi.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 372.6-cı maddəsinə görə apellyasiya instansiyası məhkəməsi birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsinin əsaslılığını onun düzünə və ya dolayısı ilə mübahisələndirilən hissəsində, şikayət qərarın ləğv edilməsinə yönəldikdə və ya apellyasiya şikayətində və ona etirazlarda ifadə olunmuş dəlillərə əsasən mübahisənin predmeti bölünməz olduqda işə tam yoxlayır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun "Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 372-ci maddəsinin apellyasiya baxışının hədləri barədə müddələrinin həmin Məcəllənin 372.1 və 372.7-ci maddələrinin tələbləri baxımından şərh edilməsinə dair" 20 may 2011-ci il tarixli qərarında göstərilmişdir ki, Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 372.1-ci maddəsinə uyğun olaraq apellyasiya instansiyası məhkəməsi həmin Məcəllənin 372.6-cı maddəsində nəzərdə tutulduğu hallarda birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsinin əsaslılığını mübahisələndirilən hissəsində apellyasiya şikayətinin dəlilləri həcmində yoxlayır. Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 372.1 və 372.7-ci maddələrinə uyğun olaraq apellyasiya instansiyası məhkəməsi maddi hüquq normalarına riayət edilməsini birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsinin mübahisələndirilən hissəsində yoxlayır. Bu hədlərdə apellyasiya instansiyası məhkəməsi şikayətin hüquqi mövqeyinə aid dəlillərdən asılı deyil və qətnaməni maddi hüquq normasının pozulması ilə əlaqədar apellyasiya şikayətində göstərilməyən əsaslarla da ləğv edə və dəyişdirə bilər.

Məhkəmə kollegiyası prosesual qanunvericiliyin qeyd olunan müddəasını və onun rəsmi şərhinə dair Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun qərarını nəzərə almaqla qeyd edir ki, hazırki halda apellyasiya baxışının hədlərini qətnamənin faiz borcunun və dəbbə pulunun tutulması hissəsinin qanuniliyinin və əsaslılığının yoxlanılması təşkil edir. Belə ki, iş üzrə çıxarılmış qətnaməni iddiaçı yalnız qeyd edilən hissədə mübahisələndirməklə həmin hissə ilə bağlı apellyasiya şikayəti vermişdir.

Məhkəmə kollegiyası izahatı dinləyib, iş materiallarını və apellyasiya şikayətinin dəlillərini araşdıraraq hesab edir ki, apellyasiya şikayəti təmin edilməməli, Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsinin 2(002)-2701/2015 sayılı iş üzrə 30 iyul 2015-ci il tarixli qətnaməsi

mübahisələndirilən hissədə XXX-nin Ləğvedicisi KKKMMC-yə münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Belə ki, iş materiallarında olan 06 iyun 2012-ci il tarixli MXD 2012 M 348 sayılı kredit müqaviləsindən görünür ki, XXX ilə Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlu arasında kredit müqaviləsi bağlanmışdır. Müqaviləyə əsasən bank tərəfindən cavabdehə 24 ay müddətinə, illik 30 faiz dərəcəsi ilə 4400 manat məbləğində kredit verilmişdir.

İş materiallarında olan maliyyə arayışından görünür ki, Zərbiyev Qılman İsgəndər oğluna 06 iyun 2012-ci il tarixli, MXD 2012 M 348 sayılı kredit müqaviləsinə əsasən 24 ay müddətinə, illik 30 % dərəcəsi olmaqla, 4400 manat məbləğində kredit verilmişdir. Alınmış kreditdən bu günədək kreditin əsas məbləğindən 1991,38 manat, faiz məbləğindən 908,62 manat məbləğində ödəniş edilmişdir. 25.02.2015-ci il tarixinə Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlunun banka 2408,62 manat əsas borc, 1342,89 manat faiz borcu, 722 manat dəbbə pulu ilə ümumilikdə 4473,51 manat borcu olmuşdur.

İş materiallarında olan 06 iyun 2012-ci il tarixli ödəniş qrafikindən görünür ki, kredit alan Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlu tərəfindən banka kredit müqaviləsi üzrə 06 iyul 2012-ci il tarixdən 06 iyun 2014-cü il tarixədək 4400 manat əsas borc, 1504,39 manat faiz borcu olmaqla cəmi 5904,39 manat məbləğində pul ödənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

İş materiallarında olan 29.03.2015-ci il tarixli Azərbaycan Respublikası DİN-in BPQMİ-nin MAPS şöbəsinin arayışından görünür ki, Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlu 24.09.1967-ci ildə Masallı şəhərində doğulmuş, Bakı şəhəri, Qaradağ rayonu, Sahil qəsəbəsi, E.Quliyev küçəsi, ev 52, mənzil 51-də qeydiyyatdadır.

Cavabdehin birinci instansiya məhkəməsinə təqdim etdiyi sənədlərdən görünür ki, Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlu "Hepotit-C plenomeriya" xəstəsi olmaqla ikinci qrup əlildir və əməyə qadir deyildir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəllənin 739.1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmişdir ki, borc müqaviləsinə görə iştirakçılardan biri (borc verən) pula və ya digər əvəz edilən əşyalara mülkiyyət hüququnu digər iştirakçıya (borc alana) keçirməyi öhdəsinə götürür, digər iştirakçı (borc alan) isə aldığı borcun müvafiq olaraq pul və ya eyni keyfiyyətdə və miqdarda olan eyni növlü əşyalar şəklində borc verənə qaytarmağı öhdəsinə götürür.

Həmin Məcəllənin 739.2-ci maddəsinə əsasən isə borc müqaviləsinin predmeti hər hansı pul məbləği olduqda, o, kredit müqaviləsi adlandırılır.

Həmin Məcəllənin 385.1-ci maddəsinə görə öhdəliyə əsasən bir şəxs (borclu) başqa şəxsin (kreditorun) xeyrinə müəyyən hərəkəti etməlidir, məsələn, pul ödəməli, əmlak verməli, iş görməli, xidmətlər göstərməli və i.a. və ya müəyyən hərəkətdən çəkinməlidir, kreditorun isə borcludan vəzifəsinin icrasını tələb etmək hüququ vardır.

Həmin Məcəllənin 442-ci maddəsinə görə öhdəliyin icra edilməməsi dedikdə onun pozulması və ya lazımınca icra edilməməsi (vaxtında icra edilməməsi, mallarda, işlərdə və xidmətlərdə qüsurlarla və ya öhdəliyin məzmunu ilə müəyyənləşdirilmiş digər şərtləri pozmaqla icra edilməsi) başa düşülür.

İş materiallarından müəyyən edildi ki, Zərbiyev Qılman İsgəndər oğlu ilə bank arasında bağlanmış kredit müqaviləsinə əsasən ona 24 ay müddətinə, illik 30 % dərəcəsi ilə 4400 manat məbləğində kredit verilmiş, cavabdeh müqavilə öhdəliyinə əməl etməyərək kredit borcunu ödəməmişdir. Hal-hazırda cavabdehin banka 2408,62 manat əsas borcunun müqabilində iddiaçı təşkilat cavabdehdən 1342,89 manat faiz borcu və 722 manat dəbbə pulu tutulmasını da xahiş etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 399.3, 399.4, 445 və 449-cu maddələrinin bəzi müddələrinin şərh edilməsinə dair 24 dekabr 2014-cü il tarixli qərarında deyilir ki, Kredit müqaviləsi üzrə müştərinin əsas vəzifəsi krediti vaxtında qaytarmaqdan, yəni kredit öhdəliyini kredit müqaviləsində nəzərdə tutulan müddətdə icra etməkdən ibarətdir. Lakin kredit müqaviləsində

müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə borc alan vicdanlılıq prinsipinə sadıq qalaraq kredit öhdəliyini ardıcıl olaraq icra etmədikdə, kreditor davamlı müddət gözləmədən məhkəməyə müraciət etmək hüququndan istifadə etməyə çalışmalıdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi yuxarıda qeyd olunan qərarında qeyd etmişdir ki, kreditor kredit müqaviləsindən irəli gələn öhdəliyin icrası üçün nəzərdə tutulmuş müddət bitənədək pul vəsaitindən istifadə haqqının (faizlərin), həmin müddətdən sonrakı dövr üçün isə öhdəliyin icra edilməməsinə görə mülki qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş və hesablanmış faiz formasında zərərin (real zərər və əldən çıxmış faydanın) ödənilməsinə tələb edə bilər.

Göründüyü kimi, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin bu məsələ ilə mövqeyi ondan ibarət olmuşdur ki, müqavilədə nəzərdə tutulan faiz məbləği müqavilə müddətinə hesablanmalıdır. Bundan sonrakı müddət ərzində iddiaçı bank vurulmuş zərəri-real zərəri və əldən çıxmış faydanı tələb etməlidir.

Hazırkı iddia tələbi ilə iddiaçı bank kredit müqaviləsi üzrə ödənilməmiş əsas məbləğ olaraq 2408 manat, faiz borcu qismində isə məhkəməyə müraciət edilən bütün dövr üçün 1342,89 manat tələb edir.

Məhkəmə kollegiyası faiz məbləğinin tutulması ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin qeyd olunan qərarında şərh olunanları rəhbər tutaraq hesab edir ki, hazırkı halda kredit müddəti ərzində hesablanmış, ödənilməli olan və ödənilməmiş qalmış faiz məbləği cavabdehdən tutulmalı, öhdəliyin vaxtında icra edilməməsi ilə bağlı iddiaçı banka vurulmuş zərərin, yəni real zərərin və əldən çıxmış faydanın tələb olunması barədə məhkəmədə yenidən iddia qaldırmaq hüququ olması izah edilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 442-ci maddəsinə əsasən öhdəliyin vaxtında icra edilməməsi hüquqi nəticələrə səbəb olan öhdəliyin pozulması hallarından biridir. Öhdəliyin icra edilməməsi dedikdə, onun pozulması və ya lazımcına icra edilməməsi (vaxtında icra edilməməsi, mallarda, işlərdə və xidmətlərdə qüsurlarla və ya öhdəliyin məzmunu ilə müəyyənləşdirilmiş digər şərtləri pozmaqla icra edilməsi) başa düşülür.

Öhdəliyini icra etməyən borclu kreditora dəymiş zərərin əvəzini ödəməyə borcludur. Zərər Mülki Məcəllənin 21-ci maddəsində nəzərdə tutulan qaydalara uyğun müəyyənləşdirilir (MM-in 443.1 və 443.2-ci maddələri).

Tərəflər arasında bağlanmış kreditin ödənilməsi cədvəlindən görünür ki, borclu müqavilə müddəti ərzində cəmi 1504,39 manat faiz borcu ödəməli idi. Bankın təqdim etdiyi maliyyə arayışından görünür ki, borclu keçən müddət ərzində 908,62 manat faiz məbləği ödəmişdir. Həmin məbləğ cavabdehin müqavilə müddəti ərzində ödəməli olduğu faiz məbləğindən çıxıldıqda 595,77 manat məbləğ qalır. Belə olan halda birinci instansiya məhkəməsi haqlı olaraq hesab etmişdir ki, faiz məbləği qismində cavabdehdən həmin məbləğ tutulmalıdır.

Həmçinin birinci instansiya məhkəməsi haqlı olaraq qeyd etmişdir ki, pul məbləğinin ödənilməsinin gecikdirilməsi üçün iddiaçı bankın xeyrinə minimal faizlərin, yəni Mülki Məcəllənin 445.7. maddəsində nəzərdə tutulan illik beş faiz məbləğin də tutulması hazırkı halda mümkün deyil. Belə ki, bank belə bir tələb etməmiş, bundan başqa borclunun hansı müddətdən gecikdirməni həyata keçirməsini hazırkı prosesdə müəyyən etmək mümkün deyildir. Belə ki, bankın borclunun ödəmələr aparılan müddət ərzində də gecikmələrə yol verməsi barədə nə birinci instansiya məhkəməsinə nə sə məhkəmə kollegiyasına heç bir sənəd təqdim etməmişlər. Hər bir ödəmə üzrə gecikmələrin hansı tarixdən başlanması, müxtəlif tarixlərdə baş vermiş gecikmələrin hesablanması, hər bir ödəmədən sonra qalıq qalan əsas məbləğin müəyyən edilməsi, həmin məbləğə növbəti ödəməyədək gecikmə faizi hesablanması və s. bunlar ayrıca araşdırma predmetidir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi yuxarıda adı çəkilən qərarında qeyd etmişdir ki, icranın gecikdirilməsi zamanı qanunla nəzərdə tutulmuş minimal faizlərin ödənilməsi imkanı MM-in 445.7-ci maddəsindən irəli gəlir. Həmin normada pul öhdəliklərinin

spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, pul məbləğinin ödənilməsinin gecikdirilməsinin xüsusi hüquqi nəticələri müəyyən edilmişdir.

Belə ki, göstərilən maddənin tələblərinə görə, borclu pul məbləğinin ödənilməsinin gecikdirdikdə, əgər kreditor digər əsaslardan çıxış edərək daha böyük məbləğ tələb edə bilmirsə, gecikdirilmiş vaxt üçün illik beş faiz ödəməyə borcludur.

Lakin bu müddəə kreditorun hər hansı digər əsaslar üzrə borcludan daha böyük məbləğ tələb etmək hüququnu istisna etmir. Belə nəticə MM-in 445.7, 443.1 və 443.2-ci maddələrinin əlaqəli şəkildə təhlilindən irəli gəlir.

Qeyd olunanlara əsasən faiz məbləğinin azaldılaraq cavabdehdən cəmi 595,77 manat faiz borcunun tutulmasında birinci instansiya məhkəməsi düzgün qənaətə gəlmişdir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 462.1-ci maddəsinə görə dəbbə pulu (cərimə, peniya) müqavilə ilə müəyyənləşdirilən öhdəliyin icra edilmədiyi və ya lazımcına icra edilmədiyi, o cümlədən icranın gecikdirildiyi halda borclunun kreditora ödəməli olduğu pul məbləğidir.

Həmin Məcəllənin 462.3-cü maddəsinə əsasən müqavilənin tərəfləri dəbbə pulunun miqdarını sərbəst müəyyənləşdirə bilərlər və bu, mümkün zərərdən çox ola bilər.

Həmin Məcəllənin 463.1-ci maddəsinə əsasən dəbbə pulu haqqında razılaşma əsas öhdəliyin formasından asılı olmayaraq yazılı formada bağlanır.

Həmin Məcəllənin 467-ci maddəsinə əsasən məhkəmə işin hallarını nəzərə alaraq tənəsübsüz surətdə yüksək dəbbə pulunu azalda bilər. Tənəsüb müəyyənləşdirilərkən kreditorun həm əmlak mənafeleləri, həm də bütün əsaslı mənafeleləri nəzərə alınır.

Mülki işin materiallarında görünür ki, tərəflər arasında müqavilə 06 iyun 2012-ci il tarixdə 24 ay müddətində bağlanmış və kredit müqaviləsinin müddəti 06 iyun 2014-cü il tarixdə bitmişdir. Həmin dövr ərzində borclu kreditin bir hissəsini qaytarmışdır. İddiaçı təşkilat müqavilə müddəti bitdikdən bir ildən artıq vaxt keçdikdən sonra borcluya qarşı 722 manat məbləğdə dəbbə pulunun tutulması onun onsuzda ağır olan maddi vəziyyətinin daha da ağırlaşdırılmasına gətirib çıxardığından iddianın həmin hissədə təmin edilməməsi daha ədalətli və əsaslıdır.

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 14.1-ci maddəsinin tələbinə əsasən, məhkəmə yalnız tərəflərin təqdim etdikləri sübutları araşdırmalı və onlardan istifadə etməlidir.

Həmin Məcəllənin 77.1-ci maddəsinin tələbinə görə, hər bir tərəf öz tələblərinin və etirazlarının əsası kimi istinad etdiyi halları sübut etməlidir.

Azərbaycan Respublikası MPM-nin 119.1-ci maddəsinə əsasən iddia qaldırılması üçün iddiaçının ödədiyi 30 manat dövlət rüsumu onun xeyrinə cavabdehdən tutulmalıdır.

Apellyasiya şikayətinin dəliliyə gəldikdə məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, apellyasiya şikayətinin dəlili qanuni, əsaslı sayıla və təmin edilə bilməz.

Beləliklə, məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, birinci instansiya məhkəməsi iddianı qismən təmin etməklə mübahisələndirilən hissədə mübahisənin faktiki halları, tərəflərin münasibətləri və tətbiq edilməli olan hüquqla bağlı düzgün nəticəyə gəlmişdir ki, apellyasiya şikayətinin dəlili mübahisələndirilən hissədə qanuni və əsaslı məhkəmə qətnaməsinin ləğv edilməsi üçün əsas ola bilməz.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 384-cü maddəsinə əsasən apellyasiya instansiyası məhkəməsi qətnaməni dəyişmədən, apellyasiya şikayətini isə təmin etmədən saxlaya bilər. Qətnaməni tamamilə və ya qismən ləğv edə bilər və birinci instansiya məhkəməsində müəyyən edilmiş hallar və ya əlavə təqdim olunmuş sübutlar əsasında yeni qətnamə qəbul edə bilər.

Həmin Məcəllənin 385.2-ci maddəsinə əsasən birinci instansiya məhkəməsinin faktlar nöqtəyi-nəzərindən qanuni və əsaslı olan və mahiyyəti üzrə düzgün olan qətnaməsi yalnız formal mülahizələrə görə ləğv edilə bilməz.

Bu halda məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, apellyasiya şikayəti təmin edilməməli, Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsinin 2(002)-2701/2015 sayılı iş üzrə 30 iyul 2015-ci il tarixli qətnaməsi mübahisələndirilən hissədə XXX-nin Ləğvedicisi KKKMMC-yə münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Şərh edilənlərə əsasən və Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 382, 384, 385.2, 392, 393, 405-ci maddələrini rəhbər tutaraq məhkəmə kollegiyası

qət etdi:

XXX-nin Ləğvedicisi KKKMMC-nin apellyasiya şikayəti təmin edilməsin.

Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Məhkəməsinin 2(002)-2701/2015 sayılı iş üzrə 30 iyul 2015-ci il tarixli qətnaməsi mübahisələndirilən hissədə XXX-nin Ləğvedicisi KKKMMC-yə münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılsın.

Qətnamədən rəsmi qaydada verildiyi gündən 2 ay müddətində Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki kollegiyasına Bakı Apellyasiya Məhkəməsi vasitəsilə kassasiya şikayəti verilə bilər.

Sədrlik edən /imza/ Azad İmanov
Hakimlər /imza/ Fuad Talışinski
/imza/ İlham Əsədov

Əsli ilə düzdür.

Hakim:

Azad İmanov